

Návrh Dohody o riešení finančných záležitostí medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky na jednej strane a vládou Alžírskej ľudovej a demokratickej republiky na druhej strane

I. Predmetné finančné záležitosti

Pôvodná pohľadávka Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) vyplýva z Úverovej dohody uzatvorenej dňa 16. 11. 1984 medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Alžírskej demokratickej a ľudovej republiky (ďalej len „Úverová dohoda“), na základe ktorej mal byť Alžírskej demokratickej a ľudovej republike (ďalej len „Alžírsko“) poskytnutý úver vo výške 200 000 000,00 USD.

Na základe Úverovej dohody uzatvorila vykonávajúca spoločnosť Pragoinvest, a. s., Praha (ďalej len „Pragoinvest“) spolu osem zmlúv s alžírskymi subjektmi, predmetom ktorých bola dodávka závodov na výrobu dlaždíc, keramických závodov a tehelní. Celková hodnota tejto investície predstavovala sumu 26 358 132,00 USD, pričom reálne bolo čerpaných 18 593 294,22 USD (podiel, ktorý pripadol SR predstavuje sumu 6 059 356,09 USD). Problémy s čerpaním tohto úveru a tiež nemožnosť nadobudnutia jeho splatnosti¹ boli spôsobené skutočnosťou, že spoločnosť Pragoinvest sa dostala v apríli 1991 do platobnej neschopnosti, čím vstúpila do likvidácie a následne bol na ňu v roku 1993 vyhlásený konkurz. Z tohto dôvodu došlo k prerušeniu dodávok zariadení do Alžírska a investičná akcia tak nebola skompletizovaná.

Vzhľadom na skutočnosť, že alžírsko strana odmietala splatiť poskytnuté finančné plnenie až do momentu skompletizovania objednávky, došlo k viacerým pokusom o nahradenie spoločnosti Pragoinvest iným podnikateľským subjektom, ktorý by v dodávkach pokračoval. Napriek viacerým pracovným stretnutiam a rokovaniam, ktoré sa uskutočnili a rôznym ponukám zo strany federálneho ministerstva financií, ako napríklad odpustenie 30 % dlhu, zlyhali akékoľvek pokusy o dohodu na argumentácii alžírsko strany, že spoločnosť Pragoinvest neuviedla do prevádzky žiaden z investičných celkov, tým neboli splnené zmluvné podmienky a Českej republike (ďalej len „ČR“) ani SR nevznikol právny nárok na splatenie poskytnutých finančných prostriedkov.

Štyri zo šiestich prevádzok následne po dohode s alžírskou stranou dokončil taliansky dodávateľ Nasseti, čím dodatočné náklady, ktoré pri tom vznikli alžírsko strane, boli vyššie, než sa pôvodne očakávalo pri ich odhade spoločnosťou Pragoinvest. Medzitým alžírsko strana na domácom súde zažalovala spoločnosť Pragoinvest a súd v jej neprítomnosti rozhodol v neprospech spoločnosti Pragoinvest a pre alžírsku stranu priznal náhradu škody vo výške 2,721 mld DZD (alžírskych dinárov) a sankciu v sume 5 000,00 DZD za každý deň omeškania. Toto rozhodnutie sa stalo právoplatným v decembri 1992.² Alžírsko strana svoju pohľadátku následne prihlásila do konkurzu spoločnosti Pragoinvest, prihláška však bola odmietnutá s tým, že bola podaná po lehote.

¹ Splatenie úveru sa odvíjalo od splnenia odkladacej podmienky, ktorou bolo uvedenie skompletizovaných zariadení do prevádzky, dodanie poslednej dodávky u vybavenia, ktoré sa nemontuje, resp. pri službách dátum poslednej fakturácie.

² Podľa prepočtu alžírsko strany z februára 2023 ide o sumu približne 78 mil. USD.

K dátumu odpisu³ evidovala SR pohľadávku, ktorú alžírská strana neuznávala, tvorenú istinou a úrokmi, spolu v sume 14,36 mil. USD. Okrem tejto pohľadávky SR eviduje pohľadávku vedenú na samostatnom účte CS 84 v Bank of Algeria (Alžírská centrálna banka). Táto pohľadávka je vedená recipročne v evidenciách aj na slovenskej aj na alžírskej strane. Ide o pohľadávku uznanú zo strany Alžírsk⁴ a vedenú na tovarovom účte, ale táto pohľadávka nie je predmetom tohto materiálu.

Posledný stav pohľadávok SR voči Alžírsku (k dátumu odpisu):

	USD
vládný úver - istina	6 059 356,09
vládný úver - úroky	8 300 264,06
spolu	14 359 620,15
samostatný účet CS 84 - istina ⁵	2 239 790,38
samostatný účet CS 84 - úroky	209 585,25
spolu	2 449 375,63

II. Návrh Dohody o riešení finančných záležitostí medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky na jednej strane a vládou Alžírskej ľudovej a demokratickej republiky na druhej strane

Alžírská strana dlhé roky odmietala riešiť svoj záväzok voči SR a ČR s odôvodnením, že dohodnuté investičné akcie neboli zo strany spoločnosti Pragoinvest riadne ukončené a navyše poukazovala na existujúci rozsudok alžírkeho súdu proti spoločnosti Pragoinvest s tým, že rozsudok má charakter rozhodnutej veci a SR má povinnosť ho rešpektovať. Zlom nastal v roku 2022, kedy alžírská strana pozitívne zareagovala na návrh SR a ČR zorganizovať trilaterálne rokovanie v otázke alžírkeho dlhu. Spolu sa uskutočnili dve rokovania, počas ktorých sa podarilo po dlhých rokoch s alžírskou stranou dohodnúť na viacerých otvorených finančných otázkach medzi SR a ČR na jednej strane a Alžírskom na strane druhej.

Prvé kolo rokovaní sa konalo vo februári 2023 v Alžíri. V úvode rokovania alžírská strana zdôraznila, že žiada uhradenie sumy takmer 78 mil. USD na základe rozsudku alžírkeho súdu o náhrade škody, ktorá jej vznikla z dôvodu nesplnenia kontraktu zo strany spoločnosti Pragoinvest. Slovenská a česká strana však tieto nároky alžírkej strany jednotne odmietli s odôvodnením, že bola vytvorená istá hodnota, benefity ktorej alžírská strana užívala a preto neplnenie si záväzku zo strany Alžírsk⁴ je pre SR a ČR neakceptovateľné. Výsledkom intenzívneho rokovania bolo podpísanie Agreed minutes, v ktorých sa strany zhodli na nasledovnom:

³ V rámci veľkej revízie národných účtov bola pohľadávka SR voči Alžírsku v celej svojej výške v súlade s požiadavkou Eurostatu revidovaná s negatívnym vplyvom na rozpočet verejnej správy (istina bola revidovaná jednorazovo v roku 2021 a úroky spätne v časovom rade od roku 2021 až do roku 2012).

⁴ Alžírsko bolo zmluvne zaviazané splácať svoj dlh z Úverovej dohody hotovostnými splátkami a dodávkami tovaru. Tovarové splátky boli realizované formou deblokácií, ktoré na základe niekoľkých udelených mandátov realizovala spoločnosť Lentimex International, s r. o. Pohľadávku sa však Lentimexu nepodarilo plne vysporiadať, nakoľko finančná kríza roku 2009 sa dotkla komodít, ktorými Lentimex zabezpečoval deblokáciu predmetnej pohľadávky.

⁵ Stav pohľadávky na účte CS 84 v mene USD je od 31. 12. 2011 nemenný.

- alžírská strana sa vzdá nároku voči spoločnosti Pragoinvest, ktorý jej bol priznaný na základe záverečného rozsudku súdu v Alžíre, ktorý bol vydaný v decembri 1992;
- slovenská a česká strana sa vzdajú úrokov vypočítaných k 31. 12. 2022 zo sumy čerpaného úverového rámca a pre ďalšie obdobie už istiny nebudú úročené;
- zo skutočne čerpanej sumy úverového rámca (18 593 294,22 USD) sa odpočítajú dodatočné výdavky a režijné náklady, ktoré vznikli alžírskemu stranu v súvislosti s dokončením projektu. Alžírská strana poskytne príslušnú dokumentáciu k týmto dodatočným výdavkom a režijným nákladom;
- zvyšná suma, približne 10,5 mil. USD bude splatená do troch rokov v šiestich splátkach.

Súčasťou podpísaných Agreed minutes bolo aj potvrdenie zostávajúceho aktíva v prospech SR na samostatnom účte CS 84, a to v sume 2 449 375,63 USD. Slovenská strana navrhla zostatkovú hodnotu tohto aktíva monetarizovať, ale alžírská strana trvala na zachovaní pôvodných podmienok podľa Úverovej dohody, a to splácanie prostredníctvom výlučne alžírkeho tovaru.

Druhé kolo rokovaní sa uskutočnilo v októbri 2023 opäť v Alžíri. Alžírská strana prezentovala slovenskej a českej strane účtovné záznamy a dokumenty potvrdzujúce relevantné náklady, ktoré alžírská strana vynaložila na dokončenie pôvodného projektu, ktorý bol predmetom záväzku spoločnosti Pragoinvest podľa Úverovej dohody. Tieto náklady boli vyčíslené spolu na sumu 8 275 880,70 USD⁶ a boli odpočítané z pôvodnej istiny čerpaného úveru, t. j. zo sumy 18 593 294,22 USD. Rozdiel týchto dvoch súm vo výške 10 317 413,52 USD predstavuje zostatok nesplateného úveru, ktorý alžírská strana navrhla vyplatiť ČR a SR v pomere 2:1 v šiestich polročných splátkach počnúc rokom 2024.

Výsledkom negociácií textu návrhu dohody, ktoré medzi stranami prebiehali aj diplomatickou cestou je návrh Dohody o riešení finančných záležitostí medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky na jednej strane a vládou Alžírkej ľudovej a demokratickej republiky na druhej strane (ďalej len „Dohoda“).

Základné body návrhu Dohody, na ktorých sa strany dohodli:

- trilaterálny finančný spor vychádza zo skutočnosti, že neboli splnené všetky zmluvné dojednania Úverovej dohody z dôvodu nevyriešených problémov vo vzťahu k zmluvným záväzkom československej spoločnosti Pragoinvest voči alžírkej spoločnosti ENDMC, odsúhlasených v roku 1987 vo vzťahu k poskytovaniu a montáži priemyselných zariadení pre projekty v Alžírsku financované sumou 200 000 000,00 USD;
- strany súhlasia, že výška istiny zostávajúceho úveru použitá na účely realizácie projektov je 18 593 294,22 USD, z uvedenej výšky istiny SR prislúcha suma 6 059 356,09 USD;
- ostávajúca pohľadávka SR v sume 2 449 375,63 USD je evidovaná na samostatnom účte v Bank of Algeria;
- alžírská strana sa vzdáva nároku voči spoločnosti Pragoinvest, ktorý jej bol priznaný na základe záverečného rozsudku súdu v Alžíre, ktorý bol vydaný v decembri 1992;

⁶ Suma pozostáva z nasledujúcich výdavkov: (i) 7 029 533,07 USD vychádzajúcich zo Zmluvy č. 141/92 podpísanej medzi Enterprise Céramique de l'Ouest "ECO" (bývalá ENDMC) a Nasseti Ettore SPA dňa 5. 5. 1992, (ii) 639 399,09 USD vychádzajúcich zo Zmluvy č. 150/93 podpísanej medzi Enterprise Céramique de l'Ouest "ECO" (bývalá ENDMC) a Nasseti Ettore SPA dňa 6. 9. 1993 a (iii) 606 948,54 USD vychádzajúcich z debetných záznamov zodpovedajúcich platbám, ktoré pokrývajú obdobie rokov 1992-1994, v rámci zmlúv podpísaných medzi Céramique de l'Est "ECE" (bývalá ENDMC) a Nasseti Ettore SPA v roku 1992.

- úroky z istiny čerpaného úverového rámca, ktoré k 31. 12. 2022 predstavujú sumu 25 568 240,85 USD sa neuplatnia;
- zo skutočne čerpanej sumy úverového rámca sa odpočítajú dodatočné výdavky a režijné náklady súvisiace s dokončením projektu celkom v sume 8 275 880,70 USD;
- konečný zúčtovací zostatok nesplateného úveru ČR a SR (ďalej ako „suma urovnania“) je v sume 10 317 413,52 USD;
- časť sumy urovnania pripadajúca ČR je vo výške 6 878 275,68 USD;
- časť sumy urovnania pripadajúca SR je vo výške 3 439 137,84 USD;
- suma urovnania bude vyplatená ČR a SR samostatne v šiestich rovnakých splátkach, pričom prvá splátka je splatná 30. 9. 2024 a posledná 31. 3. 2027.

Hotovostné splátky z alžírskej strany vyplývajúce z Dohody budú podľa § 13 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov príjmom štátnych finančných aktív. Hotovostné splátky zo strany Alžírsku budú mať z pohľadu metodiky ESA2010 pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy daného roku, v ktorom budú jednotlivé splátky realizované (t. j. v rokoch 2024 až 2027), nakoľko v rámci veľkej revízie národných účtov bola pôvodná pohľadávka SR voči Alžírsku v celej svojej výške v súlade s požiadavkou Eurostatu revidovaná s negatívnym vplyvom na rozpočet verejnej správy (istina bola revidovaná jednorazovo v roku 2021 a úroky spätne v časovom rade od roku 2021 až do roku 2012). Vychádzajúc z navrhovaného splátkového kalendára možno očakávať pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy v roku 2024 v sume 528 188,00 Eur, rovnako tak aj v roku 2027 a v rokoch 2025 a 2026 konštantne v sume 1 056 376,00 Eur.⁷

⁷ Pri prepočte hotovostných splátok v USD na EUR bol použitý výmenný kurz k 31. 5. 2024 (1,0852).